

**Резиме на Посебниот план за стопанисување со шуми  
за шумско-стопанска единица Ниџе 1 (2021 – 2030 година)**

**Вкупна површина ..... 5 651,30 ха**  
 Шуми ..... 5 262,30 ха  
 Шумски култури ..... 0,00 ха  
 Шумско земјиште ..... 295,70 ха  
 За други намени ..... 93,30 ха

Со овој план се опфатени површини во државна сопственост, површини со неизложени права и површини каде што државата се јавува како сопственик. Имајќи во предвид дека површините со неизложени и сопственички права во иднина може да бидат решени, податоците наведени во овој посебен план не се конечни и во иднина може да трпат промени.

Табела 1: Шуми според форма на одгледување

Форма на одгледување	Површина		Дрвна маса			Тековен прираст			Просечен прираст		
	ха	%	м <sup>3</sup>	%	м <sup>3</sup> /ха	м <sup>3</sup>	%	м <sup>3</sup> /ха	м <sup>3</sup>	%	м <sup>3</sup> /ха
Високостеблени	4 720,60	89,70	1 221 419	97,74	259	20 422	98,31	4,32	3 580	86,70	0,76
Нискостеблени	541,70	10,30	28 233	2,26	52	352	1,69	0,64	553	13,30	1,02
<b>Вкупно</b>	<b>5 262,30</b>	<b>100,00</b>	<b>1 249 652</b>	<b>100,00</b>	<b>237</b>	<b>20 774</b>	<b>100,00</b>	<b>3,95</b>	<b>4 133</b>	<b>100,00</b>	<b>0,78</b>

Табела 2: дрвни видови по површина и тековен прираст

Видови дрвја	Површина		Дрвна маса			Тековен прираст			Просечен прираст		
	ха	%	м <sup>3</sup>	%	м <sup>3</sup> /ха	м <sup>3</sup>	%	м <sup>3</sup> /ха	м <sup>3</sup>	%	м <sup>3</sup> /ха
Бука	1 217,74	23,14	360 637	28,85	296,15	4 563	21,96	3,74	457	11,05	0,37
Горун	552,40	10,49	30 005	2,40	54,31	396	1,90	0,71	557	13,47	1,00
Црн бор	2 004,58	38,09	340 293	27,23	169,75	4 139	19,92	2,06	2 714	65,66	1,35
Јасика	42,82	0,81	1 402	0,11	32,74	202	0,97	4,71	65	1,57	1,51
Бел бр	678,23	12,88	216 770	17,34	319,61	7 774	37,42	11,46	310	7,50	45,66
Ела	758,82	14,40	298 721	23,90	393,66	3 674	17,68	4,84	30	0,75	3,95
молика	7,71	0,19	1 824	0,17	236,57	26	0,15	3,37	-	-	
<b>Вкупно</b>	<b>5 262,30</b>	<b>100,00</b>	<b>1 249 652</b>	<b>100,00</b>	<b>237,47</b>	<b>20 774</b>	<b>100,00</b>	<b>3,95</b>	<b>4 133</b>	<b>100,00</b>	<b>0,78</b>

Вкупно обрасната површина на шумскостопанската единица “Ниџе 1” изнесува 5262,30 ха. Од вкупно обраснатата површина под високостеблени насади има површина 4720,60 ха или 89,70 %, и под нискостеблени насади има 541,70 ха, или 10,30 %.

Според начинот на стопанисување:

- високостеблените разновозрасни насади се на површина од 2481,00 ха или 47.15%
- високостеблените едновозрасни насади се на површина од 2141,40 ха или 40.69%
- високостеблени култивирани насади на површина од 98,20 ха или 1.86 %
- нискостеблени едновозрасни насади на површина од 541,70 ха или 10,30 %

По однос на видовиот состав, чистите насади се застапени на површина од 2268,80 ха или 43,11 %, а мешаните ги има на површина од 2993,50 ха или 56,89 % од вкупната обрасната површина на шумскостопанската единица (ШСЕ).

По однос на очуваноста, Основен критериуми за одредување на очуваноста на насадите преставува односот помеѓу биоструктурните елементи и производствената способност на единките во насадите.

Ако ги цениме според овој критериум, може да се каже дека насадите во оваа стопанска единица имаат добар, а одредени насади и многу добар квалитет. Стеблата, во високостеблените разновозрасни насади се во главно со големи димензии, со прави и полнодрвни дебла чија висина изнесува 2/3 од вкупната висина и со правилни круни богати со асимилациони органи сместени на куси и тенки гранки.

Што се однесува до едновозрасните насади, во чии состав влегува црниот бор, квалитетот е значително полош за разлика од претходните насади, при што стеблата се со помали димензии, деблата се покуси до 1/2 од висината, а круните се со подолги и подебели гранки.

Оваа шумскостопанска единица може да се посочи како школски пример во која се сретнува обилна обнова од генеративно потекло, почнувајќи од бука па до јасика.

Поволните услови на месторастењата овозможиле обилна појава на природната обнова која се сретнува во сите фази на развој, почнувајќи од поник па до развиен младик, претежно сконцентрирана во помали и поголеми групи, а се забележува и единечно. Без разлика од кој дрвен вид е составен насадот, во него може да се сретне обнова од вид кој не е присутен во него. Така на пример смесен насад од бука и бел бор се јавува обнова од ела и обратно, во насад од ела, бука и бел бор има присуство на обнова од црн бор. Но сепак, потребно е да се нагласи дека најприсутна и доминантна е обновата од ела и тоа во североисточниот дел од шумскостопанската единица. Во југозападниот дел доминира обновата од црниот бор, каде скоро сите шумски голини, ливади, речни корита, шумски патишта кои не се користат, како и напуштени обработливи површини се скоро целосно обновени со овој вид.

## Општи цели на стопанисувањето

Шумите според позитивните Законски прописи, се третираат како добро од посебен општествен интерес. Поради ваквиот третман, со нив се стопанисува според принципот на трајност во стопанисувањето и искористувањето. Сето тоа, со цел да може трајно да се обезбедат одредени количини на разни дрвни сортименти и други шумски производи, неопходно потребни за задоволување на потребите на населението и индустријата, која ги користи различните сортименти и производи.

Покрај материјалните користи од шумата, тие треба да ги задоволуваат и општо корисните функции, неопходно потребни за задоволување на општеството во целост. Овие функции ќе бидат исполнети, ако шумата дава трајно зголемено количество на дрво, со се подобар квалитет. Такви функции на шумата се: заштита на почвата од ерозија, подобрување на климата, прочистување на воздухот, регулирање на водениот режим и друго.

Според состојбата на насадите вкупниот тековен прираст за шумскостопканската единица изнесува **20774 м<sup>3</sup>** годишно. **Планираниот етат изнесува 11225 м<sup>3</sup>** годишно или **54,02% од можниот прираст**. Бидејќи, планираниот принос (етат) е помал од можниот прираст, целта за обезбедување на трајност во стопанисувањето е осигурана.

## План за главни сечи на шумите

Главниот принос за овој стопански период ќе се реализира по пат на групимично пребирна сеча, и прореди.

Групимично пребирната сеча ќе се примени во високостеблените разновозрасни насади. Со оваа сеча покрај стеблата со одредени димензии ќе се сечат и стебла кои се штетни за правилниот развој на квалитетните стебла (со криви дебла, лоши круни, слаба разојна тенденција, намалена виталност), чие отклонување е потребно заради добивање на потребни услови за обнова. Стеблата се сечат во мали групи, така да во шумата се отвараат мали окна, кои по природен пат ќе се осеменат. Со планот е одредено интензитетот да биде најголем во највисоките дебелински класи VI, VII, и VIII, а има и мали зафаќања во помалите дебелински класи, со цел да се дојде до нормален распоред на дрвните маси по класи на дебелина во секој насад. Оваа сеча ќе се спроведе во одделите: 7/а, 10/а, 11/а, 14/а, 16/а, 18/а, 19/б, 21/а, 22/а, 23/а, 24/а, 25/а, 26/а, 27/а, 28/а, 45/а, 49/б, 53/а, 56/а, 57/а, 58/а, 60/а, 62/а, 63/а, 64/а, 65/а. Притоа за периодот од 2021-2030 се предвидува користење на 94806 м<sup>3</sup> бруто дрвна маса.

Проредите ќе се спроведат во чистите високостеблени едновозрасни насади од црн бор стопанска класа Д2, и во стопанската класа Е1 мешани високостеблени насади од четинари и бука. Со проредните сечи се предвидува да се опфатат пред сечење стебла со лоши генотипски и фенотипски својства, стебла со криви дебла и неправилни крошни, суви, заболени, со скршени врвови, оштетени од снеголоми, снеоизвали, нападнати од штетници и сл. и стебла кои го попречуваат развојот на перспективните стебла од кои не се очекува добар прираст по однос на квалитет и квантитет. Оваа сеча ќе се спроведе во

одделите 35/а, 75/а, 83/а, 84/а, и 88/а. Притоа за периодот од 2021-2030 се предвидува користење на 7671 м<sup>3</sup> бруто дрвна маса.

Вонредниот принос изнесува 9758 м<sup>3</sup> за десет години, и истиот доаѓа од сечата стеблата кои се наоѓаат на трасата за изградба на планираните 26,80 км шумски патишта.

Вкупниот редовен, и вонреден етат за десет години изнесува 112 235 м<sup>3</sup>.

Табела 3: планирани приходи од други шумски производи

Вид на производ	Количина кг/ м <sup>3</sup>	Цена 1 кг/м <sup>3</sup>	Вкупно денари
Печурки (свежи)	10.000	150	1.500.000
боровинки	5.000	50	250.000
Разни чаеви	5.000	35	175.000
<b>Вкупно:</b>			<b>1.925.000</b>

Од други шумски производи на терените од оваа шумскостопанска единица застапени се повеќе видови на габи, плодови, чаеви, боровинки. Габите, плодите и чаевите ги собира месното население за свои потреби, а поретко за продажба. Цената секогаш се формира слободно на пазарот.

Во овој стопански период од 10 години од други шумски производи ќе се оствари добивка **1 925 000,00** денари.

### План за одгледување на шумите

Во овој стопански период во ШСЕ Нице 1 (2021 – 2030 година) не е предвидено пошумување.

### Заштитни шуми

Во рамките на шумскостопанската единица "Нице" 1, во месноста "Змеица" и "Сокол", на надморска височина од 900 до 1600 мнв, се среќава заедницата на црниот бор на варовник Ass.Seslerio-pinetum nigrae. Оваа асоцијација се одржува како траен стадиум благодарение на неповолните орографски услови, подлогата е карбонатна, а почвите се плитки и скелетни. Оваа заедница има значење бидејќи од неа црниот бор се шири на секундарни станишта(пожаришта, пасишта...). Овие шуми се застапени на површина од 572,50 ха, со вкупна дрвна маса од 99145 м<sup>3</sup>, распоредени во одделите 101/б, 102/а, 103/а, 104/а, 105/а, 106/а, 107/а, 108/б, 109/а, 110/а, 111/а, 112/а, 113/а, 114/а, 114/в, 117/а, 117/б, 118/а, 118/б.